

Roomsche Kerk staande te n belangsteden omtrek per fiets, per n Hindhoven en Rindhoven eden gedurig e werklieden ar arbeid te het zijn bijna ", die reeds or het brood en niet veel er weduwe"

en een eigen en, werd niet aten van de en Limburg a deze bereid hij zijn arbeid God de Heere

en moed niet usver in een en duur werd i hoorders te t daarom een en ombouwen ar ruimte is et en zonder ezet. Daarom ernstig beroep e zoveel meer ederen. Iedere tijk welkom

o gaarne een en; wellicht e nog een stel en beter stel dan het oude zenden. gemeente kun- jzonder geval gedaan worden eld is er zelfs noodigen, om n, en weken met een lees- toch is een Words zoo de ook onder ar een Chris- en de kinderen t te hooren. t om iets voor t zijn gave Huizen Bouw- indhoven.

nistische week- eelde, heeft eraar aan het zing gehouden Christelijke op- ade gedachten

er op, hoe oud- deel was van r niet van het Israel. Ook in onderwijs nog aan de Refor- volksschool te t de Refor- nigen regel van hun eisch, dat nderzoeken en leide om het ool in te zien, Bijbel te lezen. ling der volks- antsche landen

ie hij aan, wat rger Onderwijs- rsprong aan de ven. De zonde rd, had zoowel stelijke ellende van de sociale nschen onder- n die gevolgen as de behoefte ogen, rechtge- teren. Zoo had verkt in en door om het leven verval voor het king van Gods

ie Prof. Kuiper Hooger Onder- dat lag daar- neer in handen nden van het was, om dit rringen aan de opnieuwe te doen t: de eere van e jonge mannen ed van de onge- venmin mogen oger onderwijs later geroepen plaatsen in de Daarom moeten stielijk Hooger

hij er op, dat oest zijn voor formeerde Kerk ie bevat, toch stenvolk moest een volledig van de Calvi- te beginnen bij ad tot een vol- steit. te stemmen ook e. Hoe goed en ke kweekschool kanten is, toch risten een verza-

ken, wanneer men daarmee tevreden was. Het Gereformeerde beginsel eischt meer dan een seminarie, het eischt een Gereformeerde Universiteit, die voor alle faculteiten het Christelijk beginsel handhaaft. Moge daarom dit uitnemende woord ook bij onze Christelijke Gereformeerde kerken in Amerika ingang vinden.

## Leestafel.

Dr. F. W. GROSHUDE. NIEUW-TESTAMENTISCHE STUDIËN. I. Opmerkingen over Hebr. 1:1-4 met een bijlage over „Gods spreken door". Kampen — J. H. Kok — 1910.

Dr. GROSHUDE, predikant bij de Gereformeerde Kerk te SCHIEDAM, zendt met deze NIEUW-TESTAMENTISCHE STUDIËN het eerste deel van een periodiek in de wereld, dat hij, naar het voorbericht vermeldt, van plan is door andere delen te laten volgen.

In de volgende delen zal hij dan opnemen allerlei dat op het N.T. betrekking heeft, exegetische, kanonische, grammatische stukken, beoordeelingen of bestrijdingen van boeken op N.T. gebied.

Een tijdschrift, een nieuw tijdschrift alook op het gebied van de N.T.-studie.

Met bijzondere blijdschap begroet ik de verschijning van zulk een tijdschrift onder ons. Want, wel wil het mij, met het oog op wat ik gewaar werd van den arbeid van sommigen mijner ambtgenooten zoo te KAMPEN als te AMSTERDAM, voorkomen, dat de heer GROSHUDE met zijn: „Het is toch een niet te loochenen feit, dat sinds de wederopleving der Gereformeerde theologie tot dusverre juist de exegetische vakken het minst zijn beoefend." — in zijn voorbericht zich leelijk verschijnt. Maar ik zal niet ontkennen, dat er, behalve dan uit den arbeid der hoogleraren en laat mij er aan toevoegen, ook uit dien aan een paar akademische proefschriften en enkele tijdschrift-artikelen besteed, van een wetenschappelijke beoefening der exegetische studie, onder ons Gereformeerden niet te veel bleek.

Dit nu is mijns inziens te betreuren, want ik ben het weer van harte met den heer GROSHUDE eens wanneer hij schrijft: „Toch blijft de bibliologische groep grondslag van het gansche gebouw der theologie."

Daarom verblijft ik mij over de verschijning van zijn tijdschrift als poging tot verheffing van de N.T.-studie.

Ook ben ik het goed met hem eens over wat hij schrijft omtrent de, ook op theologisch gebied, noodzakelijk geworden verdeling van arbeid.

De Oud-Testamentische, maar ook de N.T.-wetenschap eischt in onzen tijd den geheelen mensch. Zeker, het vinculum, de band, die de verschillende wetenschappen verbindt, mag aan niemand, die zich aan het wetenschappelijk bedrijf wijdt, onbekend zijn, waarom dan ook studie van de wijsgeerige omnisbaar is ter voorbereiding tot wijsgeerige studie ofwel wetenschappelijk bedrijf. En ook dient, wie zich aan een deel der Theologische wetenschap wijdt, voor alles Theoloog te zijn en alook een oog te hebben voor, — om den gangbaren term te gebruiken, het organisch verband der deelen. Maar, wie nu in zoo'n deel en ook zoo'n onderdeel iets zal praestieren, met zijn bijdrif daar de wetenschap zal verrijken, d.i. vooruitbrengen, dient er zich dan ook geheel aan te geven.

Men moge als schelden op „Specialistenthum", maar wie, om iets te noemen, in onzen tijd en als Oud- en als Nieuw-Testamenticus son willen poeseeren, maakt den indruk van een kind onzer eeuw in het costume van de 17e.

Dr. GROSHUDE, die een verstandig man is, ziet dit dan ook in. Wanneer hij toch schrijft, dat „bilijkerwijze mag worden verwacht, dat diepere exegetische studie alle anderen ten goede zal komen," laat hij daarop volgen, „dat ik juist de N.T. vakken koos, is niet, omdat O.T. onderzoek mij minder noodig schijnt, maar omdat ik door persoonlijke voorliefde gedreven, sinds ruim 5 jaren al den tijd, dien ik mocht beschikbaar stellen, aan de N.T. wetenschap heb besteed."

Is mij alzo om bovengenoemde reden de verschijning van N.T. S. reeds een oorzaak tot blijdschap, zij is mij dit bovendien ook om wat dit eerste deel biedt in zijn OPMERKINGEN OVER HEBR. 1:1-4.

Dr. GROSHUDE geeft hier een exegetische studie over die plaats.

Een der meest bekende, maar, naar hij terecht opmerkt, ook „een der moeilijkste plaatsen uit het gehele N.T."; bovendien naar hij herinnert „een voorname locus classicus uit de dogmatiek".

Voorzover ik, die geen Nieuw-Testamenticus ben, het kan beoordeelen, getuigt deze studie van groote kennis der literatuur en van goede methode.

Wat er mij bijzonder weldadig in aandoot is, dat de geachte schrijver er zich nergens in beoogdigt aan „excessen naar rechts", die, voor een juiste exegese toch, al evenmin dienstig zijn als de „excessen naar links".

Na dan herinnert te hebben, dat Hebr. 1:1-4 een locus classicus is in de dogmatiek, zegt GROSHUDE: „Bij zulke teksten immers bestaat altijd gevaar, dat men te eenzijdig uit dogmatiek oogpunt beschouwt, zonder eerst nauwkeurig te exegetiseeren en na te gaan, of men werkelijk recht heeft uit een woord te leiden, hetgeen men er bij den eersten oogopslag in leest."

Na zulk een opmerking steek ik met Dr. GROSHUDE als exegeet, in goed vertrouwen van wal.

Dat „het wenschelijk is," naar hij zegt, „er we tot de eigenlijke exegese overgaan, afbreken van de tekstcritiek," klinkt mij ietwat bedenkelijk. Maar het loopt nog al goed af. Aan den Textus Receptus, of dien van SCHRIJVER (Stephans), welken GROSHUDE ten grondslag neemt, acht hij zich toch niet slaagde, en de resultaten van de tekstcritiek, die Godverberlijkende studie om tot den zuiveren tekst der Heilige Schriften van het N.T. te komen, neemt hij dan ook over. Zelfs van Tischenorff, dien dikwijls vergulde, wil hij nog wel wat leeren. Toch geef ik hem in overweging, bij een volgende wetenschappelijke exegetische studie wanneer hij van „de meerderheid der matsekels" en van „de beste handschriften" spreekt, ze dan ook te noemen, en daarbij de gronden opgeven waarom hij met dat deel van den apparatus criticus een varia lectio volgt.

De exegese zelf is bezonnen en streng. Wat sympathie wekt is daarbij de nauwkeurigheid en de groote zorg besteed aan het grammaticale element.

Trouwens van Dr. GROSHUDE, die niet alleen Theologische doctor is, maar ook een vierjarige academische studie van de klassieke Philologie heeft gemaakt, welke studie hij met een wel-

geslaagd kandidaats-examen besloot, niet anders te verwachten.

Noemde ik straks bij de goede methode, ook de groote kennis van de literatuur, zoo van de oudere als van de nieuwere en nieuwste, met oordeel des onderscheids en met weldadig aandende zelfstandigheid van denken is van haar overal gebruik gemaakt.

Het resultaat waarvoor Dr. G. met deze zijn studie over de eerste vier versen van den HEBREËR-BRIEF komt, is, dat zij de inleiding vormen van den geheelen brief en in 't kort den inhoud daarvan aangeven.

Dat zij voorop stellen de heerlijkheid van den Middelaar, die Hij en bezit krachtens Zijne Goddelijke natuur en verkreeg door het volbrengen van het werk, waarvan breeder zal worden gesproken.

GROSHUDE stelt dan deze verbeterde vertaling voor:

Velelei malen en op velelei wijze heeft God van ouds tot de vaders gesproken door de profeten, maar in het thans gekomen laatste der dagen sprak Hij tot ons door Zijnen Zoon, Dien Hij gesteld heeft tot bezitter van alle dingen, door Wien Hij ook de wereld gemaakt heeft. Zijn Zoon, Die als uitstraling Zijner heerlijkheid en afdruk van Zijn wezen en als drager van alle dingen door het woord van eigen kracht, nadat Hij reinigmaking der zonden had teweeggebracht, Zich gezet heeft ter rechterhand der Majesteit in den hooge en daarbij zooveel machtiger is geworden dan de engelen, als Hij voortreffelijker naam boven hen geërfd heeft.

Wat mij ook goed doet is, dat Dr. GROSHUDE genoeg esthetischen zin heeft voor de schoonheid van deze Schriftwoorden, die hij dan ook handhaaft tegen de onluigs ingebrachte bewaarden, o. a. van P. WOLTER.

Zij het Dr. GROSHUDE vergund, in SCHIEDAMS vriendelijke pastorie, veel tijd beschikbaar te stellen voor zijn N.T.-studien en vinden die dan haar weg naar zijn tijdschrift.

## Verenigingsleken.

EEN UITSTAPJE OP KERKELIJK TERREIN

### III.

Wie, die zich zet tot een bespreking van den arbeid van de Geref. Kerken in Brabant en Limburg en dit een vorig jaar ook doen mocht en daarbij mocht stilstaan bij het werk, door Dr. Binnema verricht, zou ditmaal willen vernemen, met leedwezen dezen ontlopen ijerigen bedienaar van Gods Woord te herdenken, die werkte zoolang het dag voor hem was, met liefde en opgewektheid, op een arbeids-terrein, voor hetwelk hij zoo uitemden geschikt was, en waar hij eene ledige plaats heeft achtergelaten, die niet gemakkelijk te vervullen was.

Dr. Binnema werd reeds in 't begin van 1909 ongesteld; wel trad hij aanvankelijk nog hier en daar op, maar het viel hem zwaar en reeds in April moest hij zijn arbeid neerleggen en rust nemen. Den 12en November des vorigen jaars werd hij voorgoed aan zijn geliefden werkkring onttrokken.

Het behooft niet gezegd te worden, hoe zwaar het verlies drukt op den evangelisatie-arbeid in het Zuiden, die in ernstige mate met gebrek aan krachten heeft te kampen en ook, zopals reeds werd opgemerkt, financieelen steun dringend behoeft.

„Het zwakke Brabant", zoo lezen we in het officiële verslag over 1908-1909, „doet zooveel, bijna hadden wij gezegd, doet alles, wat het kan voor den arbeid der Evangelisatie. En dat, terwijl het aan geen anderen arbeid in Gods koninkrijk zijne gave onttrekt. En toch worden de bijdragen van Brabant niet kleiner. Het klein bedrag dat de collecten minder oprachten, werd door het ingesamelde in Brabantische busjes ruim overtroffen."

„Ook buiten N.-Brabant waren het vooral de busjes, die ons hielpen het evenwicht der inkomsten te bewaren."

„Wat met bijzondere bestemming voor Kerkbouw te Venlo gegeven werd, is, omdat het onze jaarlijkse uitgaven en inkomsten niet wijzigt, afzonderlijk genoeit. Het begin is er — f 247.90. Met dit bedrag is er van bouwen nog geen sprake. In Venlo zijn wij met een veertigvoud pas geholpen. Gerakend echter met de ontaakte belangstelling zijn wij niet zonder hope, dat in Venlo spoedig een kerk zal verrijzen. Spoedig zeggen wij. Want alles dringt er toe. Zijn er inmiddels geen broeders of suster, die tot zoolang ons of persoonlijk, of gezamenlijk aan de f 9000 willen helpen, tegen een rente van 4 pCt., waarvoor Brabats kerken borg zeggen, zopals weleer voor Tilburg?"

„Dat is voor Limburg een behoefte."

Gaarne ondersteunen we van ganser harte dezen oproep om hulp.

De toestand in Limburg is trouwens over het algemeen nog niet bevredigend.

„Moet dat", zoo vraagt De Bode van de Geref. Kerken in Noord-Brabant en Limburg, „moet dat nog langer zoo blijven?"

„In Limburg een getuige tegen de Nederl. Geref. Kerken?"

„Neen, lang blijft dit niet meer zoo."

„We hebben goeden moed."

„Er komt toemeneende belangstelling; want de toestanden in het donkere Zuiden worden steeds meer en beter den kerken bekend."

Alleen klagtoonen zijn het trouwens niet, die uit Brabant en Limburg tot ons komen. Want getuigt het verslag van beproevingen, het mag ook van bijzonderen zegen mededeeling doen.

Het verslag mag spreken van blijkbaren vooruitgang in den arbeid.

„Onze Zendingpost Eindhoven was reeds zoo- veel toegenomen, dat daar ondertuigen en dia- kenonen konden gekozen worden en daarmee de Gereformeerde Kerk te Eindhoven tot openbar- ing kwam. En spoedig daarna had met mede- werking der Deputaten, wat het financiële aan- gaat, de roeping van Dr. Binnema naar Ein- dhoven plaats. Daar, meer in het middenpunt van den arbeid, was ook de plaats van onzen Broeder Binnema. En hij zelf verlangde er naar, daar zijn jarenlangen arbeid te kunnen voort- zetten."

„Tilburg zou dan een anderen Dienaar des Woords beroepen, aan wien de Deputaten meer bijzonder Rozenaal en wat nader bij Tilburg is gelegen, konden opdragen."

„Waartijk een vernieuwing gaf die verwach- ting ons."

„Rozenaal, onze Westelijke Zendingpost, ging wel langzaam, ondanks verwisselingen, vooruit, maar biedt bij vaste bearbeiding meer vooruit- zicht. Daar werd door onderscheide Predi- kanten een Zondag gepredikt waarvoor wij bij dezen hun onzen dank betuigen."

„Op bijzondere wijze hielp hier de classis Leiden, die telkens uit haar midden kerken aanwist, wier Diaconen een Zondag te Rozen- daal dienen, op de wijze alsof Rozenaal een vacante kerk van die classis was. Voor dit hartelijk betoon van broederlijke bieden wij aan die classis hier gaarne openlijk dank."

Helaas, dat de ziekte en het overlijden van Dr. Binnema zooveel schoone verwachtingen tijdelijk kwamen verstoren!

We willen van dezen arbeid, waaraan we een drietal artikelen wijdden, niet scheiden, zonder nog bijzonderlijk melding te maken van het werk van Broeder Dekker, die in Venlo zijn standplaats heeft, en daar nog steeds „met lust en niet ongezegend" zijn taak vervult.

Weet ge, hoe hij arbeiden moest?

„Wij zullen hem dan volgen op zijn weg, na des Zondags getuige geweest te zijn te Venlo van den vóór- en namiddagsdienst, de Zondag- school, de catechisatie en de Jongelings vereeni- ging, alle door hem geleid."

„Maandagmorgen op reis naar Eindhoven en 's middags naar Helmond om te catechiseren."

„Dinsdag te Venlo weer twee catechisaties en gedeeltelijk de leiding der Jongelochters-ve- reening."

„Woensdagmorgen om de andere week op reis naar Maasbracht en Simpelveld, om op beide plaatsen, samen geteld, aan 22 catechisanten onderricht te geven. Vandaar komt hij met middernachtelijk uur weer te Venlo terug."

„Donderdag morgen te Venlo catechisatie en 's middags te Roermond, waarna hij daar in den wintertijd nog godsdiensttoespraken houdt."

„Dat zijn alle vastgestelde uren."

„En dan wat er nog bij wordt waargenomen aan bezoeken van afwezig gebleven kerkgaars, ouders van Zondagschool-kinderen en nieuw aangekomen protestanten of lijders in het hos- pitaal te Venlo."

„En dan het bezoeken van verstrooiden en Roomtsen in allerlei plaatsen van Limburg, niet alleen nabij de reeds genoemde plaatsen, maar ook verder af, o. a. ook te Heerlen en Kerkrade bij mijnerkeren; om te spreken, bij- bels en tractaten aan te bieden!"

„Dat alles maakt, dat Broeder Dekker nu juist geen rentenierleven lijdt. Altijd bezig! Want ook op reis in den trein is hij niet ledig, maar daar wordt menig gesprek aangeknoopt en tractaat aangeboden om 't Woord des Heeren te verbreiden."

Zoo werken in het Zuiden onze ijerige man- nen het moeilijk werk van de evangelisatie van Brabant en Limburg door onze Geref. Kerken. „Door onze Geref. Kerken", we herhalen dit. Want, om alle misvatting afteijden, besluiten we met de opmerking, waarmede we onze be- spreking aanvingen, dat we in dezen arbeid niet te doen hebben met een stukke vereenigingsleven in den gewonen zin, maar met een taak van de Geref. Kerken in Nederland.

## Officiële Berichten.

Van April 1910—Maart 1911 is tot scriba der algemeene vergadering van de Zending- arbeiders op Midden-Java gekozen Dr. L. Netelenbos, Wonosobo; tot scriba der afzonder- lijke vergadering van Missioe. predikanten Dr. B. J. Esser te Poerbolingo; en tot scriba van den Raad van Toezicht op de Kenchenus-school Dr. M. van Stokkum, Poerbolingo.

Kort verslag van de vergadering der Classe Gorinchem, gehou- den 4 Mei 1910.

1. Namens de Kerk van Gorinchem opent Dr. Lindeboom de vergadering op de gebruikelijke wijze.

2. Na onderzoek der lastbrieven wordt het moderamen aldus vastgesteld: Dr. Reijenga, Praeses; Dr. van Diemen, Scriba; Dr. Linde- boom, Assessor.

3. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en onoveranderd goedgekeurd.

4. De Commissie, benoemd om den raad van eene der kerken bij te staan in het uit- den weg ruimen van gerezen moeilijkheden, brengt rapport uit van haar arbeid, hetwelk wordt goedgekeurd.

5. De Kerken van Gorinchem, Leerdam en Outland denken mee, hare bijdrage voor de Zending te hebben verhoogd; de afgevaardig- den van enkele andere kerken zullen deze zaak nog aan de orde stellen in de vergadering van hun Kerkeraad.

6. Bij het onderzoek naar Art. 4: D. C. blijkt, dat in eene der kerken een niet-ge- wenschte verhouding tusschen ambtsdragers bestaat; op verzoek des Kerkeraads aldaar worden twee genabuurde kerken aangewezen, om te trachten met hem deze zaak tot een goed einde te brengen.

Ook ontvangt eene der kerken advies inzake een Sabbatskwestie. De kerk van Lexmond heeft, naar het advies der vorige vergadering, hare verhouding tot de geloovigen te Ameide nader geregeld; de stipulatie wordt voorgelezen en goedgekeurd. Ook heeft Lexmond voortaan te collecteeren voor het Weeshuis te Middel- harnis.

7. Tot afgevaardigden naar de Particuliere Synode worden gekozen de dienaren K. J. Kapteyn en C. Lindeboom, als primi, en J. E. Reijenga en G. Verrij, als secundi; en de ouderlingen D. den Beste (Gorcum) en G. P. Scherpensel (Lexmond) als primi, en J. B. B. (Nieuwland bij Leerdam) en J. van Eijnden (Nieuwpoort bij Langerak) als secundi.

8. De in opdracht eener vorige vergadering aan de kerken toegedonden concept-visitatie- regeling wordt behandeld, en na enkele wijzi- gingen vastgesteld.

9. Het voorstel-Leerdam

„De Classis Gorinchem besluite, aan de e.k. Part. Synode te verzoeken, dat deze aan de e.k. Generale Synode het voorstel zal doen, de Hooge Regeering op hare roeping te wijzen, om wederom in onze wetgeving op optelijken doodslag de doodstraf te stellen."

wordt, na ernstige gedachtenwisseling, met algemeene stemmen min één aangenomen.

10. Regeling der vacature-beurten. Arperen zal worden gediend door D.D. Milo en Reijenga; Noordeloos door D.D. Van der Vlies en Lindeboom; Hardinxveld door D.D. Kapteyn en Verrij; Langerak door D.D. Steinhart en Van Diemen.

11. Aan de classis Dordrecht zal wederom voor Noordeloos hulp gevraagd worden in de Bediening des Woords.

12. Sluiting door den Praeses, na dankgebed door den Scriba.

Op last van de Classis,  
C. LINDEBOOM,  
h. t. Assessor.

## Buitenland.

Duitschland. Scheidsbrieven aan de kerk.

In het Koninkrijk Saksen ligt het Ortschaft Klein-Schönebeck-Fichtenau bij Rahndorf. Tot hier toe werden de uitgaven die de Evangelische kerk aldaar te doen had, uit de kas der burger-

lijke gemeente betaald. Maar sedert er sociaal-democraten in den Gemeenteraad kwamen, drongen deze er op aan, dat de post „kosten van de kerk" van het budget geschrapt werd. Van sociaal-democratische zijde werd betoogd, dat de Evangelische gemeente geen recht had te eischen dat personen, die het met hun belijdenis niet eens zijn, of menichen die zich van haar hebben losgemaakt om tot eene andere vrije gemeenschap te behooren, voor de kosten van haar eeredienst bijdragen. Dit jaar gaf de Gemeenteraad aan dien drang gehoor en besloot geen gelden meer voor kerkelijke doeleinden op de begroting te zetten. De Evangelische kerk moest toen omsien naar middelen om in haar onderhoud te voorzien, en besloot daarom alle Evangelische inwoners aan te slaan voor het betalen van eene kerkelijke belasting. Hierop werd een vergadering gehouden, en staande de vergadering verklaarden meer dan 100 inwoners dat zij de Evangelische landkerk wilden verlaten.

In een Duitsch kerkelijk blad wordt dit bedroe- vend genoemd. En zeker is het betreurenwaardig, dat in een kleine buurt zooveel menschen meen zich van de Evangelische landkerk te moeten losmaken. Doch wij kunnen het niet anders dan verblijdend noemen, dat in kerke- lijke verhoudingen klaarheid en waarheid komt. Die 100 bewoners hadden reeds in hun hart met de kerk des Heeren gebroken, zij behoorden er alleen bij winnen wanneer menschen haar een schuldbrief geven, die niet meer tot haar behooren. Jammer, dat sociaal-democraten daar- toe den stoof moesten geven! Het schijnt echter dat er in Duitschland niet velen gevonden worden, die met Pascal zeggen: „hoe schoon is de staat der kerk als zij alleen door God staande gehouden wordt."

Deze beweging op een dorp in Saksen staat niet alleen. Ook in Berlijn en in andere groote steden dringt men er van socialistische zijde op aan, dat men zich van de kerk losmaakt, en niet zonder gevolg.

## Gemengd Nieuws.

In de Hope vonden wij het volgende schrijven van Dr. J. A. Otte, den helaas overleden genees- heer van het hospitaal te Amoy in China, gedateerd den 17den Febr. 1910.

„A'W hebben juist het drukste jaar in de geschie- denis van ons werk geleefd. Behalve algemeen- sendingswerk, de zorg voor de sendingsfinancien als sendings penningmeester, waren er meer dan duizend brieven te beantwoorden, negen uren per dag om het werk ieder week te doen, en het opzicht over veel bouwwerk. Ook in de hospitalen was er meer werk dan ooit te voren. Er waren 2555 patienten en 2642 werden in hunne woningen bezocht. Er waren 4221 nieuwe patienten, die 6618 bezoeken terug kregen. Er werden 800 operaties gedaan. Aan al deze duizenden werd de boodschap des heils gebracht."

Goed gaat ons maar vrucht dan ooit te voren. In onse meest ongunstige tijden hoorden wij van hen, die in het koninkrijk gebracht waren, op zekeren Zondag was ik zeer neerslachtig omdat de vrucht zoo gering was. In den morgen van dien dag woonde ik de inwijding bij van een nieuwe kerk in Amoy. Daar zag ik een man van wien ik een gewal van 50 pond had weggenomen. Het deed mij goed hem te zien en ik was te meer verheugd, toen hij mij zeide, dat hij en zijn gezin tot het Christendom waren overgekomen. Ik vroeg mijn assistent David, waarom hij mij niet aange- moedigd had door mij van dezen patient te spre- ken. Hij antwoordde, dat deze man niet de eenigste was wervoor ik dankbaar kon zijn, want er was een ander vroeger patient in de vergadering, een jonge man, die niettegenstaande tegenstand in huis, een oprecht christelijk leven leidde. Niet lang geleden was ik in een andere kerk. Daar zag ik een vroeger patient, voor wien ik het middel geweest was om hem van blindheid en den vlesch der oipen te genezen.

De patienten zijn ook zeer dankbaar geweest. Van een kleinen knaap had ik een steen wegge- nomen, die hem vele jaren scherpe pijn veroorzaakt had. Den dag na de operatie stond ik aan zijne spoude, toen hij met een bij gelaat tot zijne moeder zeide: Gelieve den dokter een dollar te geven, omdat hij zoo goed voor mij is. Een dollar voor dien kleinen Chineesch knaap was een klein fortuin."

Een ander geval was dat van een blinden jongen man, die in wanhoop trachtte zichvelen van het leven te berooven. Zijn leven werd behouden, ofschoon wij hem het gezicht niet konden teruggeven. Maar in het hospitaal boorde hij van Christus. Hij was in Amoy werkzaam geweest, toen hij blind werd. Hij woonde 300 mijlen ver weg, eene reis over de bergen van minstens 13 dagen. Wij verzamelden geld voor hem onder onze Chinese vrienden en zonden hem naar huis onder geleide van zijne moeder. Hij verliet ons dankbaar maar bedroefd.

Wellicht brengt hij het evangelie tot zijne dorpe- lingen, die nooit te voren van Christus gehoord hebben.

O, dat hij bij mij konde zijn, wanneer de wind- velen van de oogen der blinden afgenomen worden, vier gezicht hersteld is. Een man, wiens geval bijna hopeloos was, toen hij voor de eerste keer in jaren iets zag, dat hij in zijne hand had (een lucifer) was zoo aangedaan, dat zijn aangezicht straalde van blijdschap. Eene vrouw, die tien jaren blind geweest was, werd een naald gegeven om er een draad in te doen. Toen zij er in ge- slaagd was gilde zij louter van blijdschap.

Het werk in het hospitaal heeft zelfs het hart van den heiden geroerd. Eene vrouw, de negende weduwe van een minner vroeger patienten, heeft een Vrouwen Hulp Vereniging opgericht om de armen in mijn hospitaal te helpen. De leden zijn vijf der andere weduwen van haar overleden man, drie vrouwen van een der zoons van haar man, en de drie vrouwen van hare nichten. Verleden jaar gaven zij mij f 210.

Het hospitaal is andermaal te klein geworden. Door de oude kapel als een wijk te gebruiken en een nieuwe kapel te bouwen, kunnen wij aan twintig patienten meer plaats geven. Dit gebouw is nu in aanbouw en het geld is of beloofd of reeds beschikbaar.

Onlangs hebben wij een klein paviljoen gebouwd voor behandeling in de open lucht van tubercu- lose patienten. Wij hebben het „Juliana Paviljoen" genoemd naar de kleine Hollandse Prinses. Onze eerste patient was een onzer weesmeisjes, bij wie de ziekte te ver gevorderd was om haar te redden. De tweede was een zeer lief meisje van zeventien jaar, wier leven werd verlengd, doch die wij wel- licht niet zullen kunnen genezen.

Toen de inboorling-christenen zagen, wat er gedaan werd voor de vrouwelijke tuberculose- patienten, schreven zij dadelijk in voor het bou- wen van een soortgelijk paviljoen voor mannen. Dit is nu in aanbouw.

Een rijk Chineesch patient verzoekt mij plannen te maken voor een nieuw huis dat hij wilde bou- wen. Ik had waartijk geen tijd om dit te doen, maar kon het ook niet weigeren en hem beloe- den, dat hij dikwijls het hospitaal hielp. Eer de plannen voltooid waren gaf hij mij \$ 1000 voor deselve. Dit zal worden besteed voor het bouwen van een nieuw waterwerk systeem, 't welk wij grootlijks noodig hebben. Het zal meer dan \$ 2000 moeten kosten. De vrienden in Nederland hebben ons in staat gesteld om te betalen wat er nog tekort schoot.

En ander Chineesch patient gaf ons het gebruik van een mooi paard. De tijd voor het bezoeken van patienten buiten het hospitaal wordt zoodoende veel verkort. Hij gaf mij niet alleen het paard en den riedel, maar betaalt ook voor het onderhoud.

Een aantal vrienden, waaronder onze Ameri-

kaansche consul, hebben ons in staat gesteld een motorsboot te bouwen. Dit is voor ons van groot nut geweest om in de haven rond te varen, spa- rende ons meer dan de helft van den vroegeren tijd, dien wij noodig hadden.

Ons „dispensary" (apotheek) te Tek-Chih Kha, in de stad Amoy, was een gevaarlijke bouwval geworden. Een nieuw, zeer ruim geschikt gebouw is opgericht. Het is gebouwd van concrete staal, hout en harde baksteen. Het is wellicht het beste gebouw voor het doel in China. Het kost onge- veer \$ 1800, en behalve \$ 200 is het betaald van gelden, die rijke Chineesen mij gegeven hebben voor geneeskundige diensten.

Andere Chinese vrienden hebben mij \$ 500 gegeven voor een elektrische inrichting voor de verlichting der operatiekamer in sommige der voornaamste afdelingen.

Een andere zegen is de komst van Dr. Andrew Bonthuis. God geve, dat Christus door hem duizenden den zegen der verlossing moge brengen.

Nu, indien, na het lezen van het bovenstaande, gij niet gevoelt, dat God ons grootlijks gegend heeft, dan ben ik het niet met u eens. Het zou bijna te veel zijn te verwachten, indien er geen tegenspoeden waren geweest. Sommigen waren harde en seer bittere beproevingen. Maar God heeft alle dingen wel gemaakt. Deze sullen wij trachten te herinneren en dankbaar voor deelve te zijn. Wij sullen trachten de beproevingen te vergeten."

Waartijk, Dr. Otte werkte zoolang als het dag was.

WINKEL.

## Voor Kinderen.

### AAN VRAGERS.

Van onze lezeres L. W. de W. M. te



tusschen tusschen het ene vrf en het andere is tot nog toe nooit uitgemaakt. Waarschijnlijk wel. Vrf en vrede behooren denkelijk tot één stam.

HOOGENBIJK.

## INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

### HET GYMNASIUM TE KAMPEN.

Mitsdien wil U in uw veelgelezen blad wel een plaatsje inruimen voor het volgende?

De tijd is weder aangebroken, dat vele ouders van jongelieden van 12 à 13 jaar, die hunne zoon den weg der studie wenschen te doen bewandelen, een keuze hebben te doen omtrent de inrichting, waaraan zij hen zullen toevertrouwen. Mag ik in dit verband nog eens de aandacht vestigen op het Gereformeerde Gymnasium te Kampen, dat zich, naar ik mij viel, onder Gods zegen steeds meer eenen goeden naam heeft weten te verwerven in de onderwijswereld? Het is zeker een eigenaardig verschijnsel, dat vele ouders, die het hooge belang van christelijk lager onderwijs wel begripen, veel minder begierig schijnen te zijn naar een hooger onderwijs op christelijken grondslag. En toch, in de rationalistische hooger school niet veel gevaarlijker nog dan de z.g. neutrale lagere?

Nu biedt voor hen, die voor hunne zoon of pupillen christelijk gymnasium onderwijs te geven, Kampen onmiskenbare voordelen. De stad, frisch en schoon gelegen aan de rivier Den IJssel, is klein, zodat op de jongelui gemakkelijk toezicht valt te houden.

Het leven is er goedkoop, en tal van christelijke geestes (van leeraren of anderen) nemen gaarne jongelieden op in den huiselijken kring. Het gymnasium zelf telt niet teveel discipelen, hetgeen in soverre aan het onderwijs ten goede komt, als men zich meer individueel met de leerlingen kan bezighouden. Dat onderwijs wordt gegeven door een staf van leeraren, die bijna allen in onderscheidene wetenschappen zijn gespecialiseerd. En de aanwezigheid van de Theol. School en allerlei andere inrichtingen van onderwijs, van een groot Gereformeerde Kerk, enz., geeft aan het leven te Kampen een zeker reliëf, dat men in andere steden van gelijke grootte vergeefs zoekt.

Er zal toch zeker onder uwe lezers wel niemand meer zijn, die meent, dat in Kampen alleen voorbereid wordt voor de Theologische School, en dat dus op ons gymnasium alleen plaats is voor a. s. predikanten. Neen, wij hebben het recht op het uitreiken van hetzelfde eindexamen, als de openbare gymnasia, de Gereformeerde en Christelijke, en eenige Roomsche. En waar dit eindexamen nu weder recht toe geeft? De Commissie, die in 1909 bevestigd is geweest met het afnemen van het Staatsexamen, bedoeld in art. 12 der Hooger-onderwijswet, het feit besprekende, dat vele ouders aan de opleiding op de Hoogere Burgerschool de voorkeur geven boven de gymnasiale, in het denkbeeld, dat het eindexamen van die school maatschappelijk van ruimer beteekenis is, herinnert er aan — men zie het verslag van genoemde Commissie aan den Minister van Binnenlandsche zaken in het Bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staatscourant* van Woensdag 27 October 1909, no. 251 (onder no. 84) — dat dit motief veel van zijne kracht verloren heeft, nu ook het eindexamen van het gymnasium als voorwaarde voor allerlei studien en carrière's beteekenis heeft verkregen. En dan volgt een opsomming van de rechten, die dat diploma geeft, namelijk:

1. Het recht tot de studie:
10. aan een Universiteit (rechten, letteren en godgeleerdheid, of geneeskunde en wis- en natuurkunde (waaronder Pharmacie);
20. aan de Technische Hoogeschool te Delft;
30. aan de Rijkse Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool te Wageningen;
40. aan de Rijkse veeartsenijsschool te Utrecht;
50. voor Oost-Indisch ambtenaar;
60. Tandarts;
70. Vrijstelling:
1. van het examen voor surnumerair bij de Staatspoorwegen;
2. van het voorbereidend examen voor het notariaat;
3. Het recht tot het doen van het examen voor surnumerair bij de belastingen.
4. Het recht tot aanbeveling bij het doen van het examen:
10. voor leerling-consul;
20. voor ambtenaar bij de Rijkseverzekering-bank.

Als uwe lezers dit lijstje eens met aandacht overdenken, zijn er misschien ook onder hen nog wel, die zeggen: ik kan toch in Kampen, zelfs voor betrekkingen, waarvan ik het niet gedacht had, uitzonderend terecht. Laat deszullen, gedachtig aan hunne doopbehoefte, dan ook niet aarzelen, ons hunne zonen toe te vertrouwen, en moge hun door Gods genade dat besluit nooit berouwen.

Uw. dw. dn.,  
Dr. J. J. ESSER,  
Rector van het Gereform.  
Gymnasium te Kampen.

## Gereformeerde gezindheid.

### Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Baarland, D. Swaenhuys, te Stapshorst. — Siddeburen, J. Meier, te Dierum. — Haarlemmermeer (Oostrijde), H. Hummel, cand. te 't Zand. — Westkapelle, F. J. v. d. Ende, te Hoogvliet. — De Bilt, F. H. Boersma, te Wirdum. — Waarder, R. de Jager, te Baambrugge.

BEROEPEN: 't-Gravenmoer (N.-Br.), G. P. Oberman, te Arnhem. — Moordrecht en Uithoorn in Waardhuizen, H. Hummel, cand. te 't Zand. — Poortvliet, G. Davelaar, te Aalst. — Coevorden, J. Kopp, te Bunschoten. — Rotterdam, J. E. Goudappel, te Dieren.

### Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Krommeveld, J. F. Tinholt, te St. Maarten en Valkoog. — 't-Heerenberg, K. v. d. Horst, cand. te Amersfoort. — Hoerlaken, P. de Loos, te Waarder. — De Lier, P. Bokma, te Schiedam. — Eemnes-Buiten, A. Renier, te Ouderkerk a/d. Vae. — Brielich-Nieuwland (Z.-H.), C. C. de Kleet, te Nuenen ca.

AANKOMEN: Zoeterwoude (toet), J. Hengeveld, cand. te Woerden.

BEROEPEN: Bruchem ca., W. Bleshaar, te Zetten. — Nieuw-Dordrecht, J. F. Tinholt, te St. Maarten en Valkoog. — Hedel en Ooltgenaplaas, P. van Toorn, te Sprang.

## Advertentiën.

ONDERHOUD: J. A. BERGHUIS, ber. predikant van Oosterend, C. K. VRENKAMP, Dierum, 12 Mei 1910. Huwelijksvoltrekking D. V. 27 Mei.

Heden verblijde ons de Heere met de geboorte van een ZON. Da. H. PH. INGWERSEN, G. H. INGWERSEN—HEIJER, Poortvliet, 18 Mei 1910.

Het behaagde den Heere van onze zijde weg te rukken, na een ongesteldheid van slechts één dag, onzen innig geliefden Echtgenoot, Zoon, Broeder en Behuwdbroeder CORNELIS VAN DER VLIET, in den ouderdom van 31 jaren, terwijl hij op reis was in Alberta Canada. Gods genade zij ons in dezen diepen weg tot troost.

Uit aller naam, Wed. C. v. d. VLIET—ESSEINK, Chandler, Minn. (U.S.A.), 23 April 1910. Volstrekt eenige kennisgeving.

L. G. WEISZ & Co., Commissionairs in Effecten, WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

Op veler verzoek stelt de uitgever J. ZOMER te Wageningen van Dr. van LONKIJNEN's brochure: „Van Woorden tot Daden“, haar ook voor kerkeraden à 0.25 beschikbaar, mits per 5 of 10 ex. genomen.

Groote Werken van C. H. SPURGEON. De Wonderen van den Heiland, verklaard voor Zijne gemeente op aarde. Nieuwe groote uitgave voor slechts f 2.25. In Praachtband slechts f 2.75. De Gelijkenissen van den Heiland, verklaard en toegepast. Nieuwe groote uitgave voor slechts f 2.25. In Praachtband slechts f 2.75.

Te bekomen bij den Uitgever D. BOLLE, Hang 98, te Rotterdam en verder alom, Franco na ontvangst van Postwissel, waarop meiden: Wonderen of Gelijkenissen.

## Vrije Universiteit.

In dank ontvangen: Voor de Vereeniging: Aan Contributie: door den heer L. Hoogvliet uit Brielle f 7, uit Rockanje f 4.25, uit Tinte f 1.25, samen f 22.50; door den heer W. H. Sliep uit Damsdijk f 27, uit Woutersdijk f 4.50, uit Dierum f 12.50 samen f 44.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit): van de Ger. Kerk te Bergum f 7; te Boornbergum f 2.54; te Donkerbroek f 14.85; te Drachten f 15.53; te Drachtstercomp f 2.09; te Duurswoude f 4.41; te Garfij f 12.17; te Opeinde Nijega f 4.50; te Oudega f 6.24; te Rottevalle f 6.01; te Saamer f 1.20; te Surhuizen f 6.83; te Ureterp f 5.02; te Slidrecht f 18.34; te Brussel f 18.65; te Molenaarsgraaf f 7.87; te Burum f 11.59; te Kollum f 37.53; te Twijzel f 3; te Westergeest f 6.32; te Augustinusga-Surhuizen f 6.30; te Eestrum f 0.75; te Oostermee f 2; te Gerkesklooster f 13.42; te Buitenpost f 27.13; te Ea f 9.40; te Engwierum f 5.10; te Kooten f 1.41; te Veerwoudsterwal f 4.72; te Giesse Oud- en Nieuwkerk f 15; te Giesseendamp f 10.45; te Asperen f 3.18; te Vianen f 3.10; te Vorden f 4.16; te Wilp f 2.40; te Balloo f 11.68; te Houwerzijl f 7.68; te Leens f 15.84; te Middeldijk f 4.43; te Pieterburen f 4.25; te Schouwerzijl f 7.99; te Uithuizen f 23.04; te Uithuizermeeden W. G. f 22.93; te Dito O. G. f 12.57; te Uithuizen f 19.22; te Warfum f 9.47; te Winsum f 19.45; te Zoutkamp f 7.70; te Biokrijl f 3.23; te Genemuiden f 6.59; te Kampen f 63.36; te Kamperveen f 1.26; te Langeaag f 2.11; te Oldemarkt f 3.03; te Rouveen f 15.76; te Staphorst f 3.75; te Steenwijk B. f 18.40; te Ambt Vollenhoven A. f 4.61; te Dito B. f 6.45; te Stad Vollenhoven f 4.58; te Wilsom f 1.15; te Zalk f 3.76; te Zwartsluis f 25.08; te Zwolle f 72.80; te Zierikzee f 17.81; te Wisskerk f 2.23; te Scharendijke f 14.80; te Nieuwerkerk f 3; te Gerisdijk f 5.30; te Alkmaar f 13.14; te Anna Paulowna f 2.71; te Broek o/L. dijk f 30.87; te Heer Hingwaard f 4.13; te Kolhorn f 1.25; te Krabbendam f 7.25; te Oosterdijk f 5.51; te Schermerhorn f 1.13; te Noord-Scharwoude f 7.64; te Apeldoorn f 54.02; te Barneveld f 7.18; te Beekbergen f 11.93; te Dieren f 25.26; te Heerde f 6.92; te Kootwijk f 2.50; te Voorst f 15; te Wapenveld f 3.25; te Appingedam f 26.56; te Bierum f 16.81; te Delfzijl f 16.50; te Garrelweer f 12.40; te Loppersum f 7.21; te Oerschie f 2; te Schildwoude f 10.26; te Spijk A. f 27.20; te Dito B. f 6.34; te Sterdum f 10; te Westeremden f 5; te Woldendorp f 1.64; te 't Zand f 21.36; te N. Amsterdam f 7.47; te Gies f 6.42; te Schoonoord f 1.19; te Schoonsloot f 11.72; te Zwellou f 8.13; te Sleef f 4.05; te Emmen f 6.61; te N. Dordrecht f 6.90; te Delfshaven f 37.02; te Charlois f 12.01; te Rhoon f 5.97; te Fijenoord f 43.66; te Tebbegge f 2.80.

Voor de Medische faculteit: (Contributien) door den heer L. Hoogvliet uit Brielle f 5, uit Zwartswaal f 1, samen f 6; door den heer Jb. Vinhuizen te Middeldijk f 1; door den heer W. H. Sliep uit Dierum f 0.50, uit Woutersdijk f 1, samen f 1.50. (Schenkingen) gevonden in de collecte te Slidrecht f 1; door den heer F. Norder van de Jongelingsvereniging te Zuidlaren f 1.

Aan Schenkingen: gevonden in de collecte te Berlikum f 1.65; door Dr. C. Sual gevonden in de collecte te Oosterland f 1.

### TH. RUYS Gz.

Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

## Hypotheek.

Eigenaars van Huizen en Landorijen wordt KAPITAAL aangeboden. rente 4 1/4 %. Dr. met volledige opgaf onder lett. S., Bureau De Herant.

### De Algemeene Vergadering der Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Zenuwlijders

zal gehouden worden op Woensdag 18 Juli 6. k. te AMSTERDAM in „American Hotel“ nam. 1 uur. Voorstellen voor die vergadering kunnen volgens art. 7 der statuten ingezonden worden tot 3 Juni 6. k. bij den Secretaris A. v. ANDEL.

Hilversum, Remessesteeg 2.

Bij H. D. TEJNCK WILKIN & Zoon te Haarlem verschenen:

### PASTORALE ONDERONSJES

— door — C. F. GRONEMEIJER, Emeritus Predikant.

TWEDE VERMEERDERDE DRUK. Prijs f 1.50. - Geb. f 1.90.

Heden verschen bij J. H. KOK te Kampen

### Nieuw Testamentische Studien

— door — Dr. F. W. GROSEIDE.

Opmerkingen over Hebreë 1: 1-4 met een bijlage over „Gods spreken door“.

Royal formaat. — Prijs f 0.75. Bij elken Boek, voorhanden.

### GRATIS EN FRANCO!!

zenden wij aan ieder, die zulks verlangt, het afdoende bewijs, dat onze Rheumatische Remedie een radicaal geneesmiddel is voor Rheumatiek en jicht. Prijs per Doos franco 60 cts. bij vooruitbetaling bij K. S. DE BOER, Hoofd-Depoth. te Sneek.

### INDIE.

Ondergeteekende verzoekt vriendelijk doch dringend, wanneer iemand van Gereformeerden huize naar Indië vertrekt, opgave te mogen ontvangen, al is het per briefkaart, van naam en stoomschip.

D. J. B. WIJERS, Koning (Weltevreden).

### Pas verschenen.

Verkrijgbaar bij Boekhandel W. TEN HAVE voorheen Hovekers Boekhandel, Kalverstraat 154 b/h. Spui, Amsterdam. Telefoon 4086.

### Prof. Mr. P. A. DIEPENHORST,

### Voorlezingen o/d. Gesch. d. Economie

f 2.90, f 3.40 geb. Alle nieuwe werken direct te onbieden aan bovenstaand adres.

### De Herant

VAN DE Gereformeerde Kerken in Nederland.

Bureau: WARHOESSTRAAT 96, Amsterdam.

### ADVERTENTIE-PRIJS

van 1-6 regels . . . . . f 1.30, iedere regel meer . . . . . f 0.20.

### CONTRACTEN

Bij contract voor het verbruik binnen één jaar van minstens: 500 regels . . . . . 16 cents per regel, 1000 „ . . . . . 14 „ „ „ „ 2000 „ . . . . . 12 „ „ „ „

### Nieuwe uitgave van J. H. KOK te Kampen:

### Dr. A. KUYPER's

### Goedkope Volksuitgaven.

In een serie van 6 delen à

f 0.60 ingenaald en f 0.80 gebonden.

Herhaalde malen is van verschillende zijden is er jaren lang aangebrongen op een ZEER GOEDKOOPE UITGAVE van enkelen van Dr. Kuyper's bundels meditatie, zodat ze ook voor het groote publiek, dat geen geld heeft te missen om duurdere boeken te kopen, zou te bekomen zijn.

Aan dien drang wordt thans voldaan. Nu de serie Meditatie-bundels, vroeger verschenen onder den gemeenschappelijken serie-titel: „Uit het Woord“ en „Honig uit den Rotssteen“, niet meer als zodanig compleet verkrijgbaar zijn, worden door den Auteur de afzonderlijke en op zich zelf staande bundels van nieuwe titels voorzien, en worden deze nu in den handel gebracht voor een laag prijs, dat dit voor niemand meer een bezwaar kan zijn.

Als een serie van 6 delen wordt thans aangeboden:

### Practijk der Godzaligheid. 46 med.

### De leer der verbonden. 43 med.

### Het heil in ons. 48 med.

### Dat de genade particulier is. 40 med.

### Het heil ons toekomende. 58 med.

### Honig uit den Rotssteen. 100 med.

Deze 6 werken zullen achtereenvolgens het licht zien om de vier weken, zodat de gehele serie in 6 maanden compleet en afgeleverd zal zijn voor f 3.60 ingenaald en f 5.40 gebonden. Afzonderlijke delen worden afgeleverd voor f 0.75 en f 1.10 gebonden. Aangezien deze voorraad beperkt is, wachte men niet met de intekening, wijl men anders licht wordt teleurgesteld.

De intekening is opengesteld en uitvoerige prospectus met complete titelopgaven zijn verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren, zoodaer bij den Uitgever

## LEVENSVZERZEKERING

## de Nederlanden van 1846

## BRAND - VERZEKERING

## INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen), Directie HENNY. KAPITAAL f 4.000.000.00. RESERVEFONDS. ruit f 1.374.000.00.

Gevestigd te GRONINGEN. Telefoon Intercommunale No. 674.

### Maatschappelijk Kapitaal f 1.000.000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1909, f 2.559.147.50, aan Pandbrieven f 2.502.750.—.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FAHUS, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOEETWEGEN, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, S. SIJTSMA.

Raad van Toezicht: Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 99 %, in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de heeren: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21, te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie: M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

## Wed. P. VAN ELJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.

Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.

HILVERSUM, Langestraat 65.

HAARLEM, Kruisweg 69.

ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.

DORDRECHT, Wijnstraat, hoek Wijnbrugsteeg.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.

Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.

Sluiten BELEENINGEN.

Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentecours.

Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

## Spaarbank

## VOOR DE

## Stad AMSTERDAM.

De zittingen worden gehouden tot Inbreng en Terugbetaling: in het Hoofdbureau, Singel No. 546 bij de Vijzelstraat.

ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 uur en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

In de Bijbureaux:

1. Haarlemmerplein No. 4, ELKEN WERKDAG des 's morgens van half 10 tot half 1 uur en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

2. Laurierstraat No. 122; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

3. Bilderdijkstraat No. 194; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

4. Ferdinand Bolstraat No. 108; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

5. 1ste Van Swindenstraat No. 19; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

6. „Het Zeemanshuis“, Kadisplein No. 8; ELKEN DINSDAG en ZATERDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

### BENTE wordt bijgeschreven:

In het Hoofdbureau elken werkdag en in de Bijbureaux, op bovengenoemde dagen, indien zulks van te voren wordt aangevraagd.

Mr. H. J. J. POST, Directeur.

## „DE HARP“,

— MAANDBLAAD —

ter BEVORDERING van de TOONKUNST onder de CHRISTENEN in NEDERLAND.

Onder Redactie van F. PIJLMAN en met medewerking van de Heeren J. GODEFROY te Steenwijk; Mr. H. Graaf VAN HOGENDORP, te 's Hage; Dr. D. J. KARSEN en J. B. W. KOELMAN, te Amsterdam; F. J. SCHWEINSBERG, te Nijmegen en Anonymus.

Men vrage gratis proefnummer aan. . . . .

— Kantoor: — Broeuwerstraat 18, Amsterdam.

Abonnementprijs 75 cents per jaar.

## Lezers van

## Dag- en Weekbladen

## IN DE

## Spoorwegwagens

werpt Uwe Couranten, na ze gelezen te hebben, in de bussen voor de Ziekenhuizen op de Perrons van de Spoorwegstations aanwezig; daarmede verricht gij een nuttig werk.

Laat ze vooral niet in den wagen liggen.

Boek- en Courantdruckerij: de ROEVER KROON & BAKEL, Amsterdam.

De hoog van Christi leven der uit wat m noemen, d positie van het Sacram ving, en e Gekerstend als Christe men op de cijfers zou telling gelij de negers Azie sprak feit, dat zel het onze s bij zulk een wat het st men daara is te maken, voor de ver de werelds die ons w ook vaak t het aantal C Brockhaus in op 495 millio Atlas of the 535 millioe minder dan in dit verbu cijfer, dan tegenover de Mahomedane veel te laag niet ver om den. En tegv staat dan no minder dan over. Christe land is de v 535 millioe loen, ongev derden. En heel nomina onderscheid de wezenlijke en hen die der Christijde wijl millioene optreden lijn overstaan, en of als atheïst den keper b Statistieken d indruk achter Christelijke r van ons mensc heel worden lo dat het reed men een vierd aan het Chris veel mag, zo staande gehou de wereldgods ook in het ci Rekenet men 300 millioen millioen voor loen voor he voor alle over telijke Religie naar de lager loen, als verr over. In het ook zeggen, d en Amerika t dat men in land sprekende werelddeelen, Australie, te over deze dri werelddeelen die nog altoos onder het Heik De vooruitga straks twintig markt heeft, vooral zoo m lie van een d uitgegaan. He een gansch an hemelstreek, is gekomen en o weer Amerika b